

vier op een rij in de uilenkast, Gein noord

Adres aan de Amsterdamse gemeenteraad

Vogels in de Hoge Dijk en omgeving en zoekgebieden voor wind

Opgesteld door: Vogelwerkgroep Hoge Dijk april 2021

Mede ondertekend door

- Natuurvereniging De Ruige Hof, Amsterdam (het bestuur)
- Stichting De Hoge Dijk en golfclub, Amsterdam (Berend Plant)
- Bewonerscommissie Eigen Haard (Marleen Helleman)
- Stichting Stop Windturbines Geingebied (Maarten van Dijk)
- Windalarm Zuidoost (Jaap Wolff)

Ondersteund door de [reactie op de RES](#) van 6 milieu- en natuurorganisaties in Noord-Holland Zuid. Deze vindt u op pagina 18. De reactie betreft direct aangrenzend zoekgebied in de Holendrecht polder in de gemeente Ouder-Amstel.

Adres aan de Amsterdamse gemeenteraad

Vogels in de Hoge Dijk en omgeving en zoekgebieden voor wind

Nederland heeft een grote soortenrijkdom aan vogels en daarmee een Europese verantwoordelijkheid. De kaart met turbines op pagina 4 is veelzeggend en nieuw. Het gaat hier om zeer belangrijke gebieden voor vogels in en rond Zuidoost: het Landje van Geijssel, de natuurgebieden in de Hoge Dijk en de gebieden eromheen. Het gaat zeker ook om andere diersoorten, maar we beperken ons in dit raadsadres tot vogels.

Wij zien ze overwinteren, vertrekken, aankomen na de trek uit het zuiden en hier op kracht komen, we zien de broedfase en het groot worden van de jongen. Ook zien we de kleine trekbewegingen. Voor elk van de honderden soorten is dat een ander verhaal. De kaarten laten zien dat de vele NNN-stroken en beschermingsgebieden, die zich tussen infrastructuur en bewoning door slingeren, kwetsbaar zijn. We kunnen de gebieden niet los zien van de omringende Natura 2000 gebieden. Streng beschermingsmaatregelen en recente projecten hebben de verplaatsingsmogelijkheden tussen natuurgebieden onderling tot nog toe overeind gehouden. Zo dicht bij de stad is dat bijzonder. Observatie is een geliefde hobby. Vrijwilligers, professionals, instellingen en bedrijven spannen zich in om de gebieden voor vogels geschikt te maken en te houden en om het publiek de gelegenheid te geven om de natuur te beleven.

- Wij verzoeken de gemeenteraad van Amsterdam om eerst onderzoek te laten uitvoeren naar consequenties voor vogels, voordat zoekgebieden worden aangewezen.
- Wij verzoeken de gemeenteraad van Amsterdam om geen windturbines te plaatsen in de Hoge Dijk en omgeving.

Mede ondertekend door

- Natuurvereniging De Ruige Hof (het bestuur)
- Stichting De Hoge Dijk en golfclub (Berend Plant)
- Stichting Stop Windturbines Geingebied (Maarten van Dijk)
- Windalarm Zuidoost (Jaap Wolff)

Ondersteund door de [reactie op de RES](#) van 6 milieu- en natuurorganisaties in Noord-Holland Zuid. Deze vindt u op pagina 18. De reactie betreft direct aangrenzend zoekgebied in de Holendrechtse polder in de gemeente Ouder-Amstel.

Inhoudsopgave ondersteuning van het adres

1. Inleiding, afwegingskaders en leeswijzer

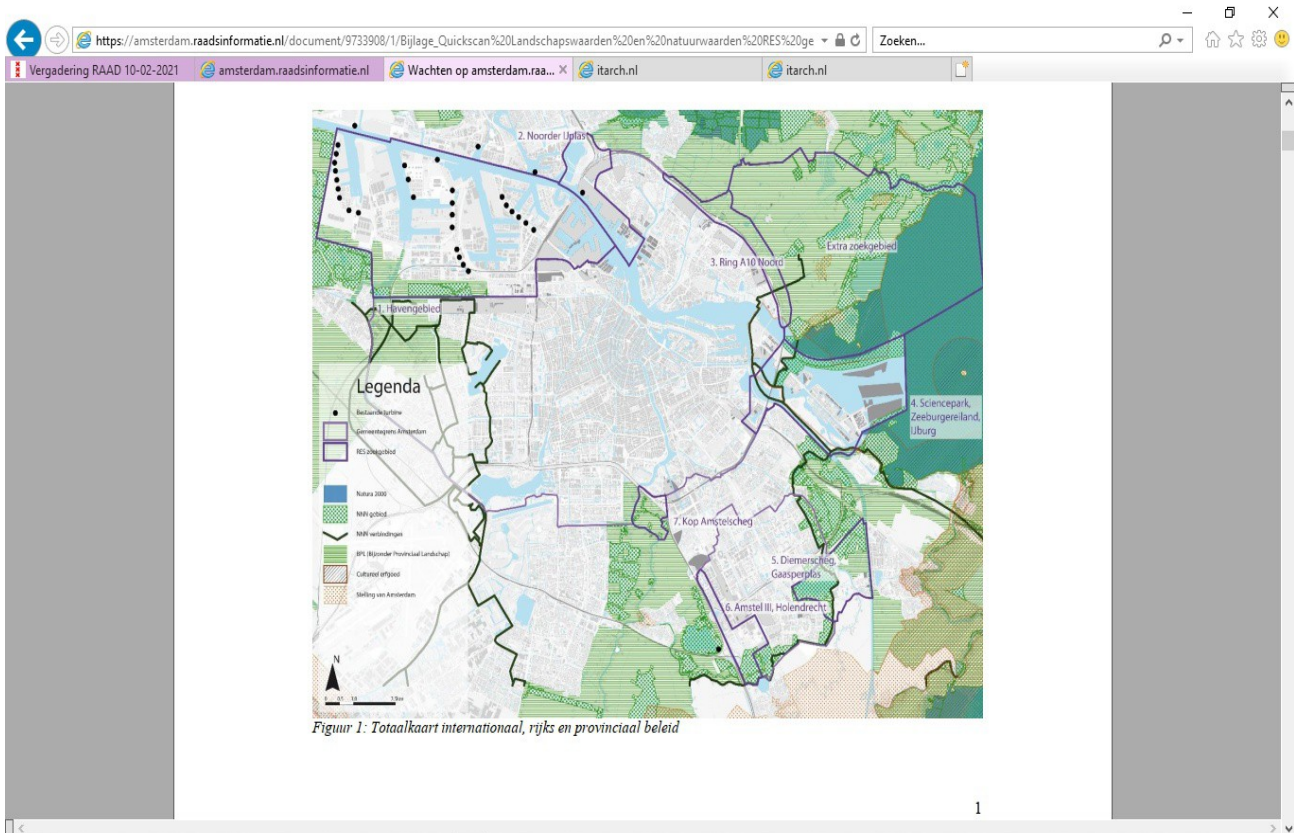
1. Kaarten
2. Inleiding
3. Afwegingskaders
4. Leeswijzer

2. Ondersteuning

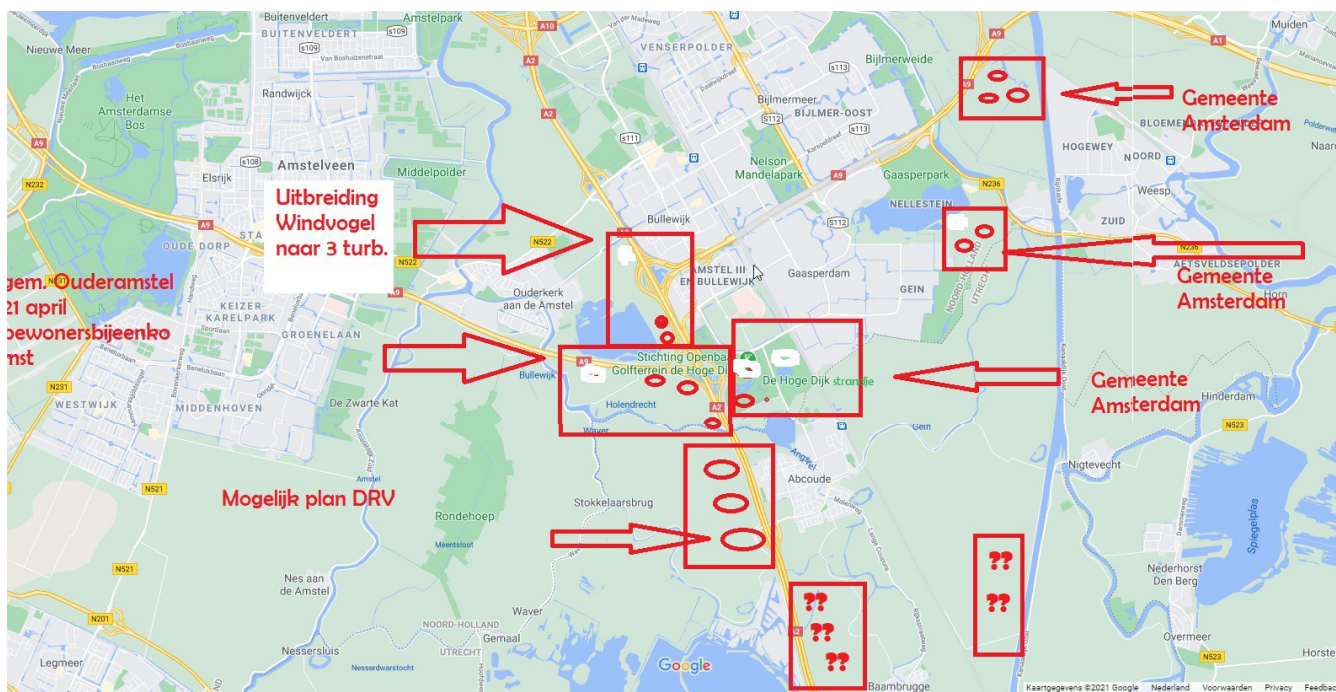
- a) Amsterdam: Stichting De Hoge Dijk en golfterrein, raadsadres
- b) Amsterdam: Natuurvereniging de Ruige Hof, raadsadres
- c) Amsterdam: Vogelwerkgroep
- d) Ouder-Amstel: 6 indieners in reactie op RES Noord Holland Zuid
- e) Provincie Noord-Holland: Noord-Hollands Landschap
- f) Vogelbescherming Nederland

3. Wetenschappelijke publicaties

4. Conclusies

Dit is Amsterdam. De groene driehoek in het Zuiden is de Amstelscheg. Windturbine Amstelvogel is een stip rechtsonder in de scheg. Op de volgende kaart is hij de gevulde stip.

Uitvergroet: zoekgebieden voorgesteld door drie gemeenten.

Inleiding

Wij noemen dit recreatiegebied “De Hoge Dijk”. Die naam staat op de kaart en daaronder is het algemeen bekend. De namen voor het zoekgebied volgens Amsterdam, *Amstel III* en later *Knooppunt Holendrecht*, zijn misleidend. Op een kilometer afstand is er het bedrijventerrein Amstel III en langs het gebied raast, achter geluidsschermen, de A2, maar dit *is* geen A2. Het knooppunt kan geen reden zijn voor nog meer geluid: zoals bekend is er dan een stapeleffect.

Dit raadsadres betreft de situaties voor vogels in drie gemeenten: Amsterdam, Ouder-Amstel en De Ronde Venen. In de drie gemeenten worden tegen de grenzen aan zoekgebieden wind voorgesteld. De turbines zouden vogelbewegingen beperken. We richten ons in *dit raadsadres* op dit moment tot één van deze gemeenten, namelijk Amsterdam.

De agenda voor de komende maanden in de drie gemeenten is als volgt:

- ➔ Amsterdam beslist half mei of de Hoge Dijk, (Zuidoost), zoekgebied wordt voor een of meer windturbines. De raadsvoordracht is om daartoe wél te beslissen. 1 of 2 turbines.
- ➔ Ouder-Amstel informeert op [woensdag 21 april](#) omwonenden over het antwoord op de vraag of de Holendrechtse polder, waarin het Landje van Geijssel ligt, en die aansluit op de Amsterdamse Hoge Dijk, geschikt is voor windturbines. Ouder-Amstel doelt op drie turbines die direct aansluiten op de turbines in de Hoge Dijk. Ouder-Amstel zal ook windturbine de Amstelvogel laten verhogen tot 150 meter. Geruchten spreken van een tweede turbine daar. In totaal zouden het zo ongeveer 5 turbines kunnen worden ten westen van de A2.
- ➔ De Ronde Venen beslist binnenkort of de Waardassackerpolder, die aansluit op de Holendrechtse polder en op de Hoge Dijk, en die volgens het raadsvoorstel van 18 maart met voorrang geschikt is als zoekgebied, wordt aangewezen als zoekgebied Wind.

“Beleidsnota Ronde Venen, criteria maart 2021: Dit gebied is in zijn geheel weidevogel kerngebied. Een klein deel aan de westgrens ligt in Natuurnetwerk Nederland. De provincie onderzoekt de mogelijkheid van integrale gebiedsontwikkeling. De opwek van duurzame energie kan hier een onderdeel van zijn. Amsterdam en Ouder-Amstel onderzoeken de mogelijkheden om windmolens te plaatsen rondom het knooppunt A2/A9. Als dit doorgaat dan lijkt het landschappelijk gezien voor de hand liggend om ook windmolens aan onze kant van de grens neer te zetten.”

Uiteindelijk krijgen we zo het beeld dat drie gemeenten een gezamenlijk windpark aan hun gezamenlijke grenzen willen starten. Van een zorgvuldig participatieproces en afwegingskader voorafgaand aan bepaling van zoekgebieden zijn wij voorstander. Rekening houdend met mensen, dieren, landschap en groen. Vandaar dit raadsadres.

Afwegingskaders

Een van de afwegingskaders is draagvlak bij burgers. Daar is geen sprake van, want burgers zijn in dit gebied niet geïnformeerd. Er waren veel sessies, maar er was geen participatie. Dagelijks blijkt dat ook sleutelfiguren in het landschap niet voldoende geïnformeerd zijn. We hebben dit toegelicht in onze brief van 26 maart j.l. over de Hoge Dijk aan uw commissie FED.

Natuurvereniging De Ruige Hof, met een ander verhaal en andere voorbeelden, vertelde in haar raadsadres van 31 maart hetzelfde. Zie op pagina 4 een totaalkaart van Amsterdam, en één van de omgeving van de Hoge Dijk. De zoekgebieden bij Hoge Dijk bevinden zich rond het stipje waarmee de bestaande turbine, van 125 meter, de Amstelvogel aangeduid wordt. Een en al groen, dus.

Waarnemingen en interpretaties van lokale kenners en deskundigen vanuit de provincie en de wetenschap leiden tot ons raadsadres.

Samenwerkende milieu- en natuurorganisaties van buurgemeente Ouder-Amstel zeggen het, in hun reactie op de plannen aan hun kant van de A2, zo: het is niet opportuun om hier een uitzondering te maken en een opeenstapeling van beschermingsregels opzij te schuiven - hiervoor zijn de risico's voor de natuur te groot. In het bijzonder voor de grutto, waarvoor Nederland een bijzondere verantwoordelijkheid draagt negatieve effecten van ruimtelijke ordening op weidevogels compenseren en juist daar weer molens op plaatsen, wekt niet de indruk van een betrouwbare of krachtdadige overheid.

Leeswijzer

Voor het raadsadres baseren we ons op een aantal bronnen.

In de eerste plaats zijn dit lokale bronnen:

- de ondertekenaars
- de reacties uit de buurgemeenten
- wat zien de vogelgidsen die ons rondleiden op de zondagochtendwandelingen
- wat zien de tellijsten van Landje van Geijssel en de Ruige Hof
- welke beschermende maatregelen zijn er per soort en welk effect hebben die
- welke reacties hebben natuur- en milieu organisaties gepubliceerd

In de tweede plaats zijn dit de bronnen uit de provincie Noord-Holland:

- notities over beschermingsmaatregelen

In de derde plaats zijn dit landelijke bronnen: Vogelbescherming.

Tenslotte baseren we ons op wetenschappelijk onderzoek, zoals van SOVON en WUR.

We komen op grond van de bronnen tot de conclusies van ons raadsadres. Het raadsadres zelf leest (of las) u op pagina 1, vóór de inhoudsopgave.

2. Ondersteuning van het raadsadres

a. Amsterdam:

Golfcentrum De Hoge Dijk: actieplan vogels

Het raadsadres van Golfcentrum De Hoge Dijk, Golfclub Olympus en Golfacademy De Hoge Dijk staat op de agenda van de Amsterdamse gemeenteraad van woensdag 31 maart. De gemeente heeft nog niet gereageerd wat ze met het raadsadres gaat doen en heeft deze vraag verschoven naar de raadsvergadering van 21 april.

Het raadsadres van golfcentrum De Hoge Dijk bevat over natuur een passage waarin de visie staat en een [Actieplan Vogels op de Hoge Dijk](#). Dit is in 2017 ontwikkeld in samenwerking tussen de golfclub Olympus, golfterrein De Hoge Dijk en Vogelbescherming Nederland. Per soort wordt beschreven welke acties er nodig zijn voor deze soort. Denk hierbij aan vegetatie en soort nestgelegenheid die gecreëerd moet worden.

Het golfterrein bestaat voor een deel uit NNN- gebied. Wandelpaden door het gebied zijn vrij toegankelijk. Veel leden wonen in Zuidoost. Ook niet-leden golfen in de club. Eenmalig, of vaker. Iedereen wandelt er en ervaart er de ruimte.

Uit het [actieplan](#) van Golfcentrum de Hoge Dijk onder het kopje **Natuur** citeren we:

Over dit aspect zult u als commissie ongetwijfeld al veel gelezen en gehoord hebben. Wij zijn echter van mening dat dit aspect veel te weinig aandacht krijgt in de plannen. De biodiversiteit staat al zodanig onder druk, dat als we in dit tempo doorgaan het effect van de teloorgang tegen het einde van deze desastreuze en levensbedreigende gevolgen zal hebben voor de mensheid (zie bv. artikelen in de NRC van mei 2019). Goede zorg voor de natuur kan zelfs helpen de klimaatverandering tegen te gaan. In dit kader spreken wij dan ook onze verontrusting uit over het feit, dat er van het Groengebied Amstelland geen enkel signaal lijkt te komen over de bedreiging van de natuur in de Amstelscheg, waar ons golfterrein deels aan grenst.

Dit lijkt toch zeer in tegenspraak met de doelstelling van het Groengebied. In zijn Meerjaren Uitvoeringsplan schrijft het bestuur van het Groengebied:

“Behoud van het landschap door ontwikkeling staat centraal. Natuur behoeden en ontwikkelen. Toelichting: De beheerders van publieke terreinen dragen verantwoordelijkheid voor de daarin voorkomende flora en fauna. De aantrekkingskracht van Amstelland voor recreanten wordt voor een groot deel gevormd door de natuur, die in het buitengebied meer tot ontwikkeling kan komen dan in de stad. Daarom stelt het Groengebied Amstelland zich ten doel de natuurwaarden in het gebied te behoeden en zo veel mogelijk te ontwikkelen. Dit geldt niet alleen voor recreatiegebieden die zij in beheer heeft, maar voor het totale werkgebied. Het zwaartepunt komt te liggen op plekken die voor recreanten zichtbaar zijn, langs recreatieve routes en dergelijke.”

Even verderop lezen we, dat het Groengebied een project in petto, c.q. in uitvoering heeft, dat

“Verkrijgen inzicht in beleefde kwaliteit van drie deelgebieden in de Amstelscheg”

beoogt. Doorzetten van de plannen m.b.t. de windzoekgebieden zal ongetwijfeld leiden tot een negatieve uitkomst van dit onderzoek als het de bezoekers/gebruikers van dit gebied wordt gevraagd.

Zie bv.: <https://www.beschermersamstelland.nl/single-post/2020/03/22/10-redenen-om-de-amstelscheg-niet-als-zoekgebied-voor-windturbines-te-kiezen>

Wij wijzen hier graag ook op de passage over de zorgen die het gemeentebestuur van [de Ronde Venen](#) met betrekking tot het landschap in zijn brief aan de RES-regio Noord-Holland Zuid d.d. 29 september 2020.

Ons golfterrein kenmerkt zich door een grote aandacht voor de natuur. In de eerste plaats is een deel van het golfcentrum, de zogeheten Abcoudebanaan die grenst aan het Abcoudermeer, onderdeel van de een ecologische hoofdstructuur. Derhalve vraagt deze om bijzondere zorg voor wat betreft het onderhoud door het golfcentrum. Voorts zijn wij als golfbaan GEO-gecertificeerd. Er is een levendige flora en fauna op ons terrein te vinden, van bijzondere plantensoorten tot diverse diersoorten. Die worden gestimuleerd door de acties van onze grote, actieve groencommissie, zoals het plaatsen van nest- en broedkasten voor vogels, vlinders en insecten tot en met het inrichten van een speciale ijsvogelwand.

Het zou ons, de natuurbeschermingsorganisaties en certificerende internationale organisatie een doorn in het oog zijn en ons nopen tot verdere actie als deze natuur ernstig wordt verstoord, c.q. bedreigd door de effecten van windturbines in de nabijheid van ons terrein.

Voor het [Actieplan Vogels op de Hoge Dijk](#) volg de link en zie dan kerkuilen op een balk.

Ambassadeurssoorten:

- Boerenwaluw (*Hirundo rustica*)
- Kleine Karekiet (*Acrocephalus scirpaceus*)
- Ijsvogel (*Alcedo atthis*)

Droomsoorten:

- Huiswaluw (*Delichon urbicum*)
- Oeverwaluw (*Riparia riparia*)
- Gierwaluw (*Apus apus*)
- Steenuil (*Athene noctua*)
- Kerkuil (*Tyto alba*)
- Ransuil (*Asio otus*)
- Ooievaar (*Ciconia ciconia*)
- Torenvalk (*Falco tinnunculus*)
- Ijsvogel (*Alcedo atthis*)
- Grote Karekiet (*Acrocephalus arundinaceus*)

Ontwikkeling werkplan:

Benodigde acties per soort. Ambassadeurssoorten:

- ◆ IJsvogel: Hoewel de IJsvogel al veel op de golfbaan wordt gezien en gehoord broedt hij er nog niet. Hiertoe kan nestgelegenheid worden aangebracht in de vorm van een verticale zand/betonwand op een rustige plek aan het water. Dit zou gecombineerd kunnen worden met een eventueel aan te leggen broedwand voor de Oeverzwaluw.
- ◆ Boerenzwaluw: Voor de Boerenzwaluw is de zolder boven de lockerruimte al jaren geleden geschikt gemaakt om te broeden wat zij dan ook elk jaar doen. Schoonmaken van de ruimte en monitoren/tellen of het goed gaat met onze Boerenzwaluwen zijn de enige benodigde acties.
- ◆ Kleine Karekiet: De Hoge Dijk heeft veel water met riet. Voor de Kleine Karekiet is het noodzakelijk voldoende riet te laten groeien tijdens het rietbeheer. Hier wordt al rekening mee gehouden bij het rietbeheer.

b. Amsterdam: Natuurvereniging Ruige Hof bij strandje Hoge Dijk

Het raadsadres van Natuurvereniging De Ruige Hof in de Hoge Dijkstaat op de agenda van de Amsterdamse gemeenteraad van woensdag 31 maart. De gemeente heeft nog niet gereageerd wat ze met het raadsadres gaat doen en heeft deze vraag verschoven naar de volgende raadsvergadering. In het raadsadres staat duidelijk beschreven hoe de vereniging in RES-bijeenkomsten misleid is over de plannen voor wind.

Uit het raadsadres [Natuurvereniging De Ruige Hof](#) citeren we het volgende:

“Veertien hectare uniek struingebied en hoogwaardig natuurterrein zijn toegankelijk gemaakt”. Er zijn onder andere vogelwandelingen.

Vogelwaarnemingen Natuurvereniging Ruige Hof gedurende 11 wandelingen in 2019

aalscholver	11	havik	?	sijsje	2	2019 niet,
appelvink	1	heggemus	7	slechtvalk	1	anders soms wel
blauwborst	5	holenduif	2	snor	2	bergeend
blauwe reiger	10	houtduif	11	sperwer	1	boomklever
boerenwaluw	7	houtsnip	1	spotvogel	4	boomvalk
boomkruiper	3	kauw	11	spreeuw	6	bruine kiekendief
bosrietzanger	2	kleine karakiet	6	sprinkhaanzanger	1	dodaars
braamsluiper	2	kleine mantelmeeuw	8	staartmees	4	groene specht
brandgans	1	kneu	1	stadsduif	5	grote gele kwikstaart
buizerd	7	knobbelzwaan	1	stormmeeuw	1	huismus
cettii zanger	6	koekoek	4	tjif tjaf	9	huiswaluw
ekster	10	kokmeeuw	11	torenvalk	1	kievit
fazant	4	kolgans	1	tuinfluiter	4	koperwiek
fitis	8	koolmees	11	veldleeuwerik	1	kramsvogel
fuut	11	krakeend	6	vink	11	krooneend
gaai	8	kuifeend	5	visarend	1	matkop
gierzwaluw	1	lepelaar	3	visdief	4	oeverloper
grasmus	5	meerkoe	11	waterhoen	6	ransuil
grauwe gans	7	merel	11	waterral	1	ringmus
grauwe vliegenvanger	2	nachtegaal	3	watersnip	3	roek
goudhaan	3	nijlgans	5	wilde eend	9	smient
goudvink	9	oeverwaluw	?	winterkoning	11	tafeleend
groenling	9	pimpelmees	9	witte kwikstaart	3	turkse tortel
grote bonte specht	12	putter	10	ijsvogel	6	vuurgoudhaan
grote canadese gans	2	rietgors	8	zanglijster	5	wilde zwaan
grote zilverreiger	1	rietzanger	7	zilvermeeuw	8	wintertaling
grutto	1	roodborst	10	zwarte kraai	11	witgat
halsbandparkiet	10	scholekster	5	zwartkop	8	wulp

In rood: Op Internationale Rode Lijst van beschermde vogels (IUCN) ; met ? : waarneming niet 100% zeker

Het is echt een ruige hof, waar door verschraving van de bodem ruimte wordt gegeven aan plantensoorten die elders nog weinig kans hebben en waar allerlei dieren zich thuis kunnen voelen door een rust- en schuilgebied te scheppen. Er zijn activiteiten voor volwassenen en

kinderen, waaronder vogelwandelingen. Op de vogelwandelingen worden per keer zo'n 50 soorten gespot."

"Vanuit de natuurvereniging de Ruige Hof sluiten wij ons aan bij de reactie van Windalarm Amsterdam dat er onvoldoende gekeken is naar draagvlak in de zoekgebieden zelf en dat de aangereikte informatie over de nadelen onvoldoende is. Daarbij valt het ons op dat er nauwelijks sprake is van afstemming tussen de plannen van de verschillende gemeenten: Amsterdam, De Ronde Venen, Ouderkerk en evenmin tussen de provincies Utrecht en Noord-Holland. Het effect hiervan is dat er steeds in dezelfde groene gebieden gedacht wordt aan het plaatsen van windmolens zoals de Amstelscheg en de polders aan de zuidwestkant van Amsterdam zodat hier een clustering dreigt te ontstaan waarbij we de zoekgebieden rondom Abcoude nog buiten beschouwing laten.

Tijdens onze deelname aan inspraakvergaderingen is steeds gezegd dat de enige mogelijkheid in zoekgebied Amstel 3 een stuk ten noorden van het AMC langs de A2 betrof. Dit is tijdens een inspraakvergadering zelfs met een 3D animatie gevisualiseerd. Wij maken uit de kaart met zoekgebieden nu op dat het gebied ten zuiden van het AMC toch nog reservegebied is. Wij maken ons zorgen over het aantasten van de rust in het mooie natuurgebied Klarenbeek, de volkstuinten ten zuiden van het AMC tegenover de Golfbaan. Rust zonder overlast van geluid of slagschaduw is van belang voor het in stand houden van ons unieke NNN-gebied. Wij vinden overigens rust in dit gebied ook noodzakelijk voor de natuurbeleving en ontstressing van recreërende inwoners uit de betrokken gemeenten. Er is een stad van 800.000 inwoners, dicht op elkaar in niet al te grote huizen. Die mensen willen naar buiten, genieten van de natuur. Veel mogelijkheden zijn er niet in de directe omgeving. Waar moeten zij naartoe als het beetje natuur rond de stad wordt "beplant" met torenhoge windturbines met alle nadelen die zij hebben?"

Broedvogels die in het voorjaar uit het zuiden, vaak Afrika, hierheen komen:

- spotvogel, nachtegaal, blauwborst, kleine karekiet, rietgors, rietzanger, bosrietzanger, sprinkhaanrietzanger, snor, goudhaantje, vuurgoudhaantje, fitis, tjiftjaf, grauwe vliegenvanger, groenling, boerenwaluw, putter, sijs, vink, goudvink, grasmus, boomkruiper en een enkele keer een appelvink of een grote gele kwikstaart

Broedvogels die hier overwinteren:

– Roodborstje, grote bonte specht, gaai, kauw, winterkoninkje,

Trekkers die komen foerageren en overtrekken

- kramsvogel, koperwiek, lepelaar, zilverreiger, regenwulpen

Roofvogels die hier broeden:

- haviken, buizerds, torenvalken, slechtvalken en een enkele keer een boomvalk.

Uilen die hier broeden:

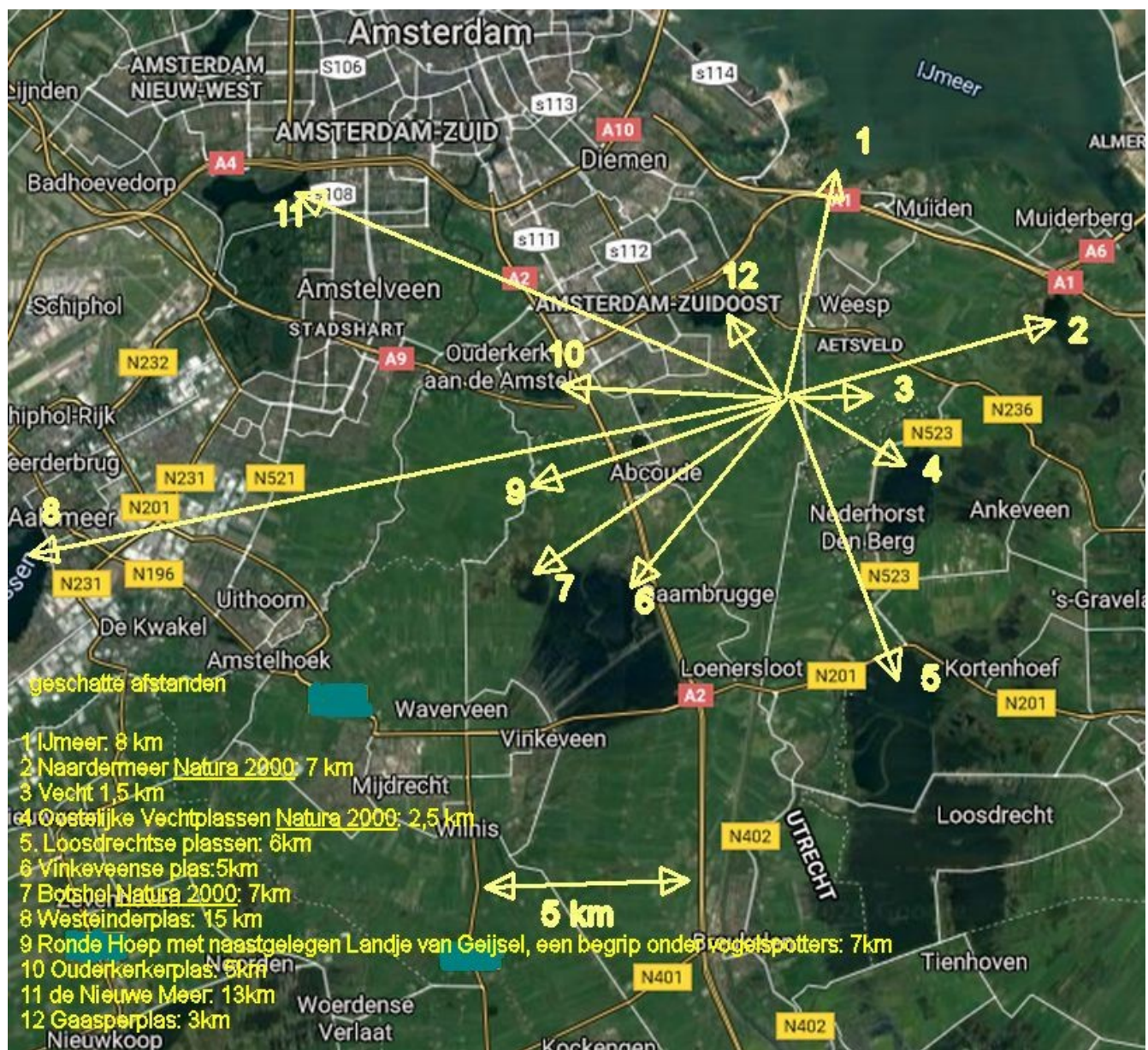
- ransuilen, bosuilen, kerkuilen. Uiteraard worden deze niet op de wandelingen gezien. Maar ze zijn veel geziene gasten, op de golfclub, en aan het Gein, zie de amateurfoto's van mensen die door het wonder verrast werden of er de gelegenheid voor boden.

Overwinteraars:

- zeer grote groepen smienten

Roerdompen komen hier ook voor. Hieronder het vertrouwde beeld van een passerende lepelaar: ze vliegen regelmatig over De Ruige Hof heen, richting..... Botshol, lijkt het.

Het Geingebied en de Hoge Dijk zijn zelf geen Natura 2000 gebieden. Maar de gebieden zijn wel tussen Natura 2000 gebieden ingeklemd, en bevatten juist daarom veel NNN- stroken. Op dit kaartje is dat te zien. Er is dan ook veel vogeltrek en er zijn ook veel kleine bewegingen tussen Naardermeer, IJmeer, Vechtplassen, Botshol en Landje van Geijssel (dit landje ligt op deze kaart precies halverwege tussen de pijlpunt 9 en 10)

strandje Hoge Dijk, geliefd bij heel Zuidoost en Abcoude

Strandje en ven “De Hoge Dijk” zijn in de zomermaanden van de bewoners van Zuidoost. Ook Abcoude zwemt hier. De koekoek en de ijsvogel blijven er rustig overheen vliegen, want de mensen blijven aan één kant.

In de wintermaanden is het ven van de watervogels, zoals kuifeenden. Rond het ven zie je grote bonte spechten, putters, goudvinken, staartmezen en winterkoninkjes. En altijd is er een buizerd in de verte te horen. Lepelaars en aalscholvers trekken over. Soms waadt een grote gele kwikstaart langs de oever.

c. Amsterdam: vogelwerkgroep Amsterdam

Uit Standpunt inzake windturbines – 14 maart 2021 van de vogelwerkgroep Amsterdam, paragraaf 6: “Een stedelijk, regionaal of nationaal vraagstuk?”

“De VWGA is van mening dat supraregionale regie nodig is om te bepalen welke locaties het meest geschikt zijn. Daarbij dienen windturbines te worden geconcentreerd, en gekozen te worden voor plekken waarbij vogels zo min mogelijk schade lijden. Ook moeten bestaande Natura 2000 gebieden worden gevrijwaard van plaatsing.

De regio Amsterdam maakt onderdeel uit van een groot netwerk van natuurgebieden. Voor de juiste beoordeling van eventuele hinder door windturbines moet daarom verder gekeken worden dan de gemeentegrenzen. Ook de grenzen van RES-regio Noord-Holland Zuid zijn eigenlijk te beperkt als je kijkt naar bijvoorbeeld de routes van de trekvogels[13]. Daarom zal bij de planning van windturbines in de regio rekening moeten worden gehouden met zowel de effecten binnen de regio als daarbuiten[14], en daarnaast ook de langere termijn in acht worden genomen[15]. We moeten er namelijk voor waken dat deze energietransitie niet die gebieden aantast die we met de duurzaam opgewekte energie uiteindelijk willen beschermen tegen de opwarming van de aarde.

Bovendien moet voorkomen worden dat gebieden die eerder een beschermde status verkregen of gebieden die natuurverlies elders moesten compenseren, verloren gaan door plaatsing van windturbines. Er moet zorgvuldig met de spaarzame natuur die de regio Amsterdam nog heeft, worden omgesprongen. Het is tegenstrijdig om in het gebieden die als natuurcompensatie vorm hebben gekregen, nu weer ergens anders gecompenseerd zou moeten worden ter compensatie voor de windturbines. Daarom is de VWGA van mening dat het bepalen van geschikte locaties voor windturbines onder supraregionale regie noodzakelijk is.”

Op de kaart van vogelwerkgroep Amsterdam is niet te zien dat de vogeltrek over de provinciegrens doorgaat. Een landelijke aanpak zou een andere kaart laten zien. Dat is precies ook waar de vogelwerkgroep Amsterdam voor pleit namelijk een integrale benadering.

d. Ouder-Amstel, langs Ouderkerkerplas en bij Landje van Geijssel:

Het collectief Noord-Holland Zuid, bestaand uit onderstaande 6 organisaties heeft een reactie geformuleerd op de windplannen langs de afrit A9-A2 van RES Noord-Holland Zuid. Zie de [link](#) voor de hele reactie. Zij verwijzen daarin onder andere naar de natuurbeheerplannen van de provincie Noord-Holland.

Het Collectief Noord-Holland Zuid bestaat uit deze zes natuur- en milieuorganisaties:

1. Noord-Hollands Landschap
2. ANV De Amstel
3. Natuurbeleven B.V.
4. Vogelwerkgroep Amsterdam
5. Stichting Beschermers Amstelland
6. IVN Amstelveen

Holendrecht polder, met kronkelend onderin de rivier de Holendrecht, die blauw gekleurd had moeten worden. Het donkergroen rechts is het NNN – gebied van de Amsterdamse Hoge Dijk, met woningen en kleine meertjes.

Uit deze reactie op de RES Noord-Holland Zuid van collectief Noord-Holland Zuid, ANV de Amstel en Stichting Beschermers van het Amstelland :

In de concept-RES voor de energieregio Noord-Holland Zuid is het gebied rondom het wegenknooppunt A2/A9 aangewezen als zoekgebied voor de plaatsing van windturbines. De gemeente Ouder-Amstel laat op dit moment een impactstudie voor dit gebied uitvoeren. Deze studie heeft onder meer tot doel belemmeringen in verband met natuur- en landschapswaarden in kaart te brengen. De gemeente heeft onderstaand kaartje, waarop drie windturbines in de oksel van de A9/A2 zijn ingetekend, vrijgegeven. De Participatie Coalitie Noord-Holland, een samenwerkingsverband tussen onder meer energiecoöperaties en de 12 Natuur- en Milieufederaties, verzamelt de standpunten van lokale organisaties. Op verzoek van de Natuur- en Milieufederatie Noord-Holland geven wij met het oog hierop onze reactie op het plan. (Link met verwijzingen [hier](#))

“Kern van onze reactie: het plaatsen van de windmolens midden in het weidevogelreservaat in de Holendrecht polder is strijdig met de doelstelling van dit gebied en schadelijk voor de aanliggende natuurgebieden, in het bijzonder het ‘Landje van Geijssel’ dat beheerd wordt door Landschap Noord-Holland en de Ouderkerkplas, in beheer bij Groengebied Amstelland. Wij adviseren de windturbines hier niet te plaatsen.”

We komen tot dit advies op basis van:

Zoals blijkt uit onderstaande screen print van de Provincie Noord-Holland is de locatie voor de molens bestemd als Natuur Netwerk Nederland met als functie N13.02 dat wil zeggen “Vochtig weidevogelgrasland”.

➤ Dit weidevogelreservaat dient mede om het verlies aan weidevogel leefgebied ten gevolge van het verbreden van de A1, A2 en A9 te compenseren.

➤ Info van [RVO](#) over de beschermde status: Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is vastgelegd in de Wet ruimtelijke ordening ([Wro](#)). Het beschermingsregime lijkt op dat voor Natura 2000-gebieden. Als een windproject de wezenlijke waarden en kenmerken van het gebied aantast, is het niet toegestaan. Hieronder een screenprint van artikel 6.43 leden 1 tot en 4 waarin de beschermde status van dit gebied is verwoord in de omgevingsverordening van de provincie.

- We stellen dat openheid en rust een wezenlijke waarde is van ieder weidevogelgebied. Het plaatsen van drie windmolens in dit kleine reservaat is een fatale aantasting van de wezenlijke waarden en kenmerken van dit gebied en daarom wettelijk niet toegestaan.
- Opmerking: het is wel erg vreemd als de overheid zelf eist dat de aantasting van weidevogelgebieden moet worden gecompenseerd en vervolgens die compensatie zelf weer teniet gaat doen.”

[Samenvatting van de reactie van beschermers van het Amstelland](#) op deze plannen.

Vogelparadijs

Het Landje van Geijssel ligt bij Ouderkerk aan de Amstel vlakbij de A9 en de Ouderkerkerplas. Begin februari wordt het waterpeil opgevoerd zodat er een laagje water op het land staat, tot in mei. Dit trekt als een magneet allerlei steltlopers en eenden aan. Vogels die terugkomen uit Zuid-Europa en Afrika strijken hier neer om op te vetten. Ook slapen ze hier graag omdat dit een veilig plekje is. Grutto's (soms wel enkele duizenden), scholeksters, kemphanen, wulpen, kieviten, smienten, pijlstaarten en vele soorten andere soorten zijn dan hier te bewonderen. Er hebben zelfs steltkluten gebroed. Vanuit de vogelkijkschuur, die in het vroege voorjaar open is, is de Vogelwerkgroep Ouderkerk aan de Amstel actief met voorlichting.

Per dag worden er de tellingen bijgehouden:

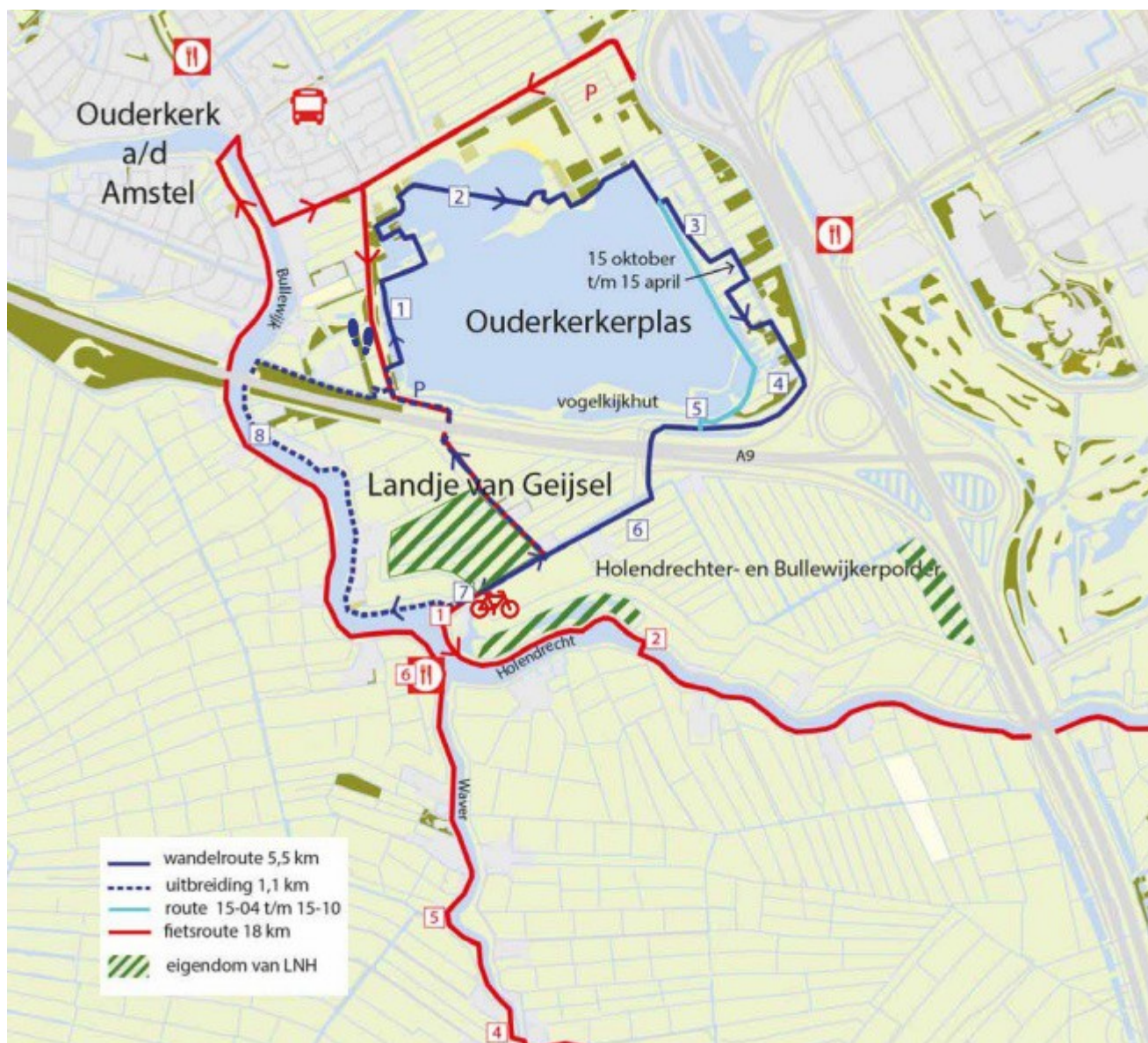
15 april: 21 kemphanen; 6 smienten; 18 wulpen; 18 regenwulpen;

14 april : 350 grutto's ; 250 wulpen, 27 regenwulpen, 25 slobbeenden; 60 kemphanen, 4 lepelaars, twee gele kwikstaarten;

13 april: 683 grutto's; 174 wulpen; 129 regenwulpen; 12 kleine plevieren, 20 kieviten; 16 wintertalingen; 7 groenpootruiters;

12 april: 350 grutto's, 65 wulpen; 9 kemphanen, 8 tureluurs, 8 graspiepers, 15 watersnippen, 1 kievit;

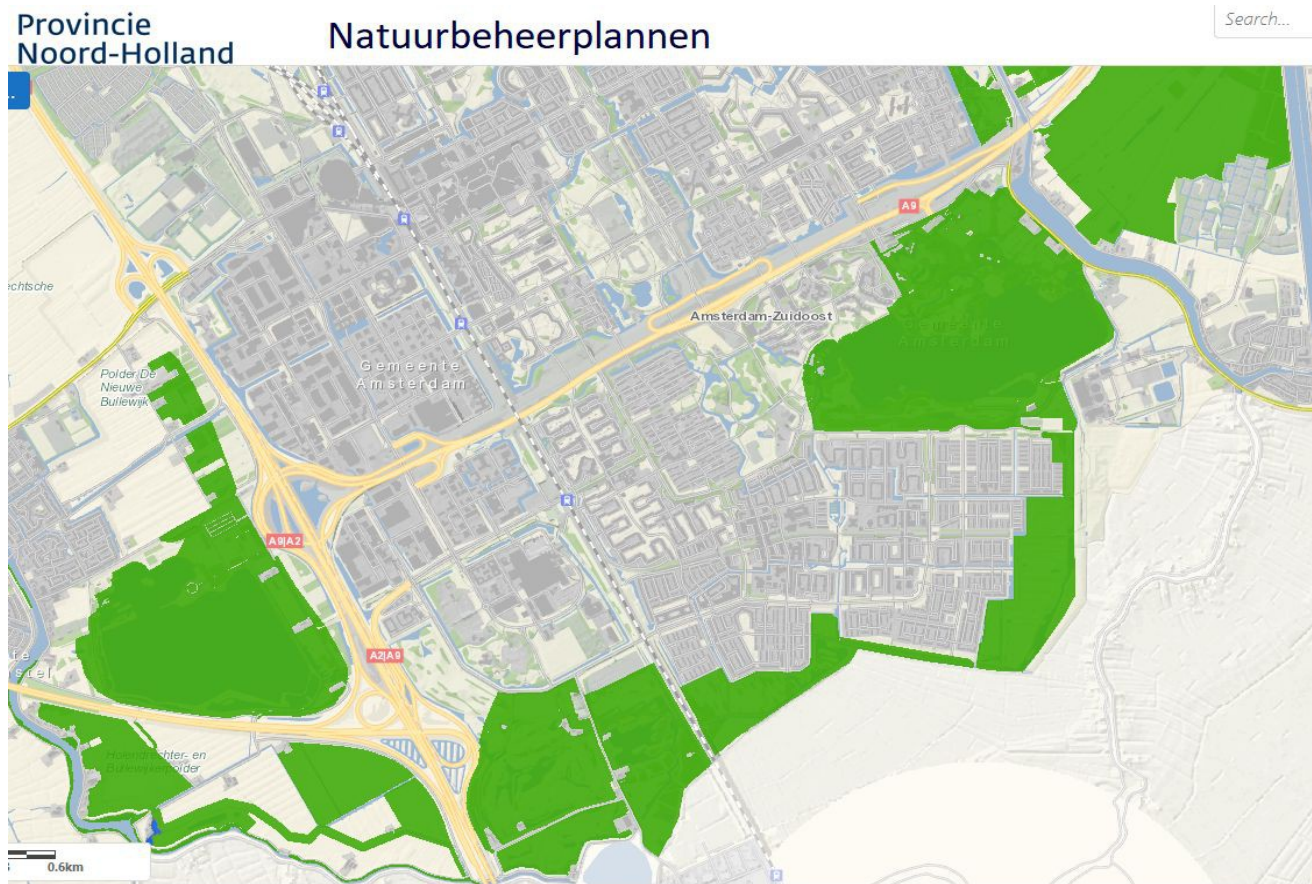
Volg voor de tellijsten deze link: [Ouderkerk aan de Amstel - Landje van Geijssel Noord-Holland - Waarneming.nl](#)

Op deze wandelkaart is het Landje van Geijsel te zien. Rechtsmidden (groenig) De Hoge Dijk. De Ouderkerkerplas biedt overwinteringsmogelijkheden aan 20.000 smienten.

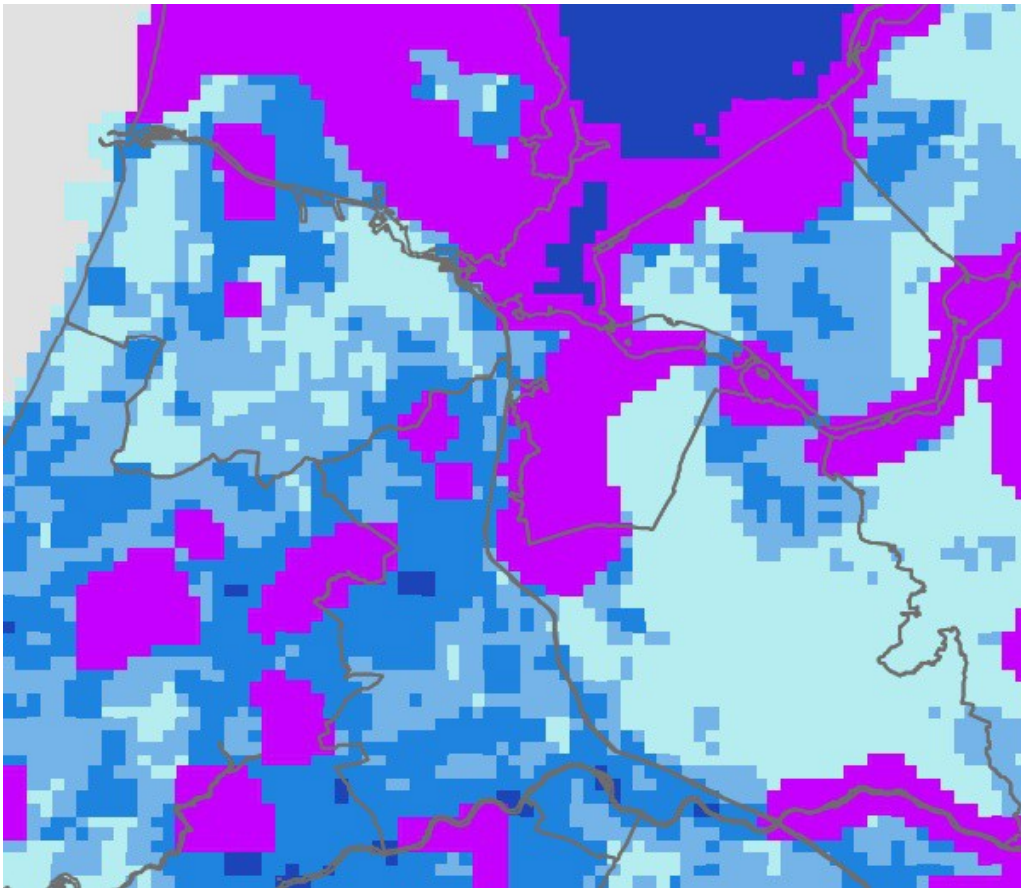
Uit "inventarisatie Natuur- en landschapswaarden Ouder Amstel" door ingenieursbureau Tauw, Ons advies (Tauw): "Duidelijk is dat er onder natuur- en agrarische organisaties weinig draagvlak is voor het plaatsen van molens in de oksel van de A2/A9 De natuurorganisaties vrezen voor verstoring van de rust in deze weidevogelgebieden en de vliegroutes van met name de smienten die de Ouderkerkerplas gebruiken als winterrustgebied."

e. de provincie Noord-Holland

Het natuurbeheerplan van de provincie Noord – Holland toont een aantal kaarten. Deze zijn geavanceerd en iets lastiger om te openen: het kopiëren van de hyperlinklocatie biedt uitkomst. De kaarten tonen, groen, de te beschermen gebieden. Op de kaart staat het gehele “te onderzoeken windpark Hoge Dijk – Ouderkerkerplas” duidelijk als groen, te beschermen, gebied. Dit geldt ook voor Gaasperzoom – waterzuiveringsterrein – Gaasperplas – Driemond aan de rechterkant van de kaart: het zijn nu juist deze natuurbeheergebieden die u als eerste aanwijst als zoekgebieden voor mogelijke windenergie. Hoe NNN- gebieden doorlopen aan de Utrechtse kant zie je hier niet: daar houden de legenda op en daar houdt de kaart op.

De zoekgebieden wind die nu voorgesteld worden, bevinden zich in de Hoge Dijk, aan de zuidkant van de provinciegrens, aan weerszijden van de A2. Juist die plekken zijn de plekken van Noord-Holland voor natuurbeheerplannen, net zoals het Landje van Geijssel, de Ouderkerkerplas en het gehele Hoge Dijk – gebied. De stad Amsterdam en de gemeente Ouder-Amstel moeten juist deze gebieden sparen.

f.Vogelbescherming Nederland

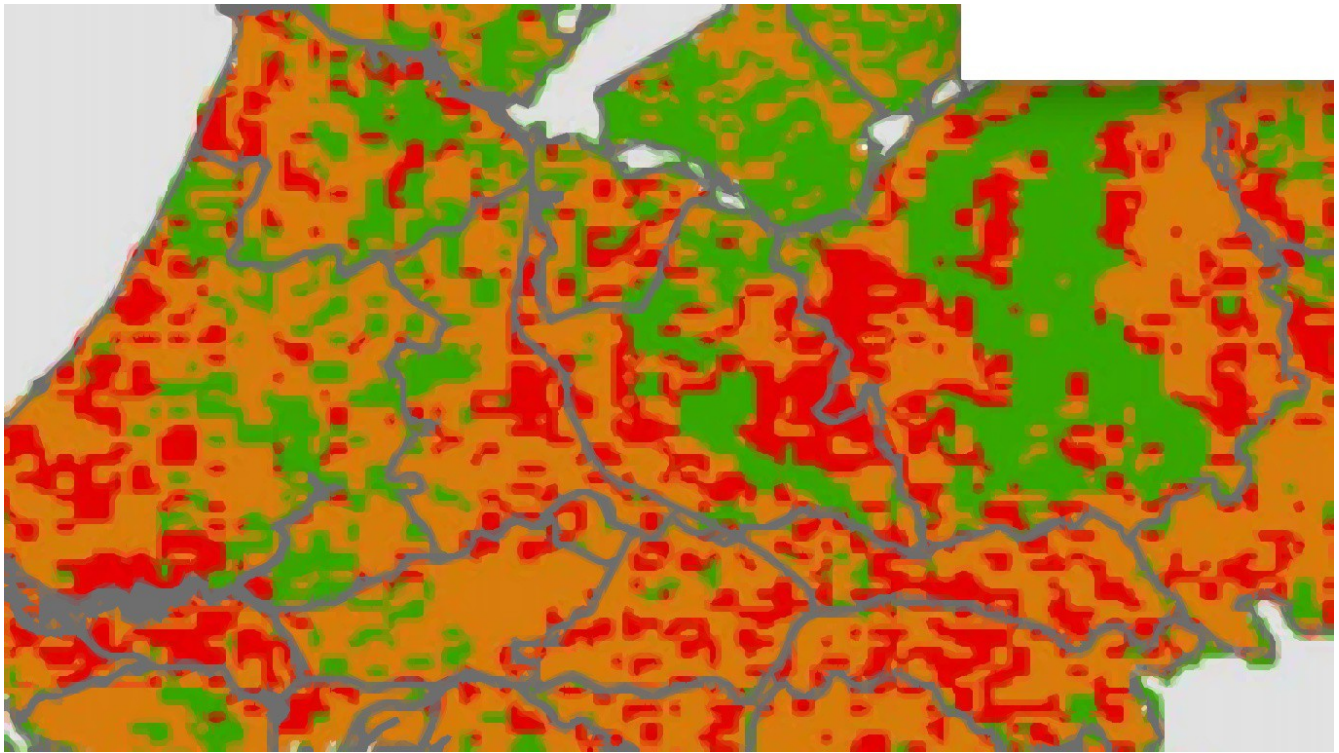
Vogelbescherming Nederland heeft in maart de nieuwe kaarten met risicogebieden gepubliceerd. Dit is de algemene kaart, op de volgende pagina de kaart met de risico's voor broedgebieden. Paars geeft het hoogste risico aan, donker- en lichtblauw respectievelijk hoog en minder hoog risico, lichtblauw geen risico. Te zien is dat Botshol, Omgeving Landje van Geijssel en Vechtplassen het hoogste risico hebben. Ten westen van het Geingebied kent de Hoge Dijk niet het hoogste, maar wel een hoog risico. Dit gebied ligt midden tussen gebieden met het hoogste risico voor vogels. De vogels verplaatsen zich over het Geingebied en de Hoge Dijk van het ene Natura 2000 gebied naar het andere: lepelaars, verschillende soorten reigers en ganzen, zwanen, ooievaars en aalscholvers. Niet voor niets zijn de gebieden tussen de paarse gebieden óók gebieden met risico.

Vogelbescherming vat de effecten van windenergie op vogels als volgt samen:

1. Directe sterfte: vogels kunnen zich doodvliegen tegen de wieken of de mast van de windturbine en hoogspanningskabels. Vooral 's nachts en bij slecht weer kunnen er slachtoffers vallen. Ook door luchtwervelingen achter de draaiende wieken kunnen vogels gewond raken of sterven.
2. Verlies van leefgebied: veel vogels mijden windparken en de omgeving ervan. Daardoor worden die gebieden tijdelijk of permanent ongeschikt als voedsel-, rust- of broedgebied.
3. Barrièrevorming: door windturbineopstellingen kunnen barrières ontstaan. Vogels op trek en op weg van en naar de broed- of slaappleats vliegen om. Dat kost extra tijd en energie. Ze moeten daardoor extra eten terwijl er minder foerageertijd beschikbaar is. Een ander (mogelijk) effect is een lager broedsucces: jonge vogels worden langer alleen gelaten en moeten langer op voedsel wachten.

Uiteraard hangen deze effecten af van de locatie, het aantal, de hoogte, de opstelling en de uitvoering van de windmolens. Ook de periode (dag of nacht, de seizoenen) en de weersomstandigheden spelen mee. Tot zover de samenvatting van Vogelbescherming.

De meest kwetsbare soorten (broedvogels en niet-broedvogels) voor directe aanvaringen met windturbines op land zijn, zegt Sovon: roofvogels en uilen; leeuweriken; ooievaars; kieviten en plevieren; kraanvogels; meeuwen en trekvogels, vooral bij ongunstige weersomstandigheden (tegenwind, mist, regen). Tot zover Vogelbescherming. We zien zeer veel kokmeeuwen, zilvermeeuwen, mantelmeeuwen en visdiefjes. Op de Hoge Dijk zien we de havik, hij broedt het ene jaar in De Hoge Dijk, dan weer niet, het ene jaar in de Gaasperzoom, dan weer niet. We zien dagelijks buizerds, ze broeden hier en maken vanaf de middag hun rondes. Torenvalken zien we zeer regelmatig, en ooievaars ook, ze broeden hier. Ransuilen, bosuilen en kerkuilen horen we 's nachts en komen we op onverwachte plekken tegen. Bij het landje van Geijssel komen de trekvogels aan, onder de honderden soorten zijn er de kieviten en verschillende soorten plevieren. Kraanvogels zijn in de Hoge Dijk op doortocht waargenomen.

Deze deelkaart geeft voor het broedseizoen aan waar in Nederland de meeste vogelvliegbewegingen plaatsvinden. Dit is de kaart voor het broedseizoen van vogels met de vlieghoogte 30-100 meter, alle soorten samen. Dit is binnen het Bambas-model de luchtlaag waarin verreweg de meeste vogelbewegingen plaatsvinden. Klassen-indeling: Gebieden zijn ingedeeld naar aantal vliegbewegingen: rood = hoogfrequent, oranje = middel frequent, groen = laagfrequent.

4. Wetenschappelijke publicaties

SOVON

<http://www.sovon.nl/> is een Nederlands onderzoeksinstituut dat onderzoek op het gebied van vogels doet en intensief samenwerkt met Vogelbescherming Nederland. SOVON heeft ook de kaarten ontwikkeld en de achtergronddocumentatie daarvoor in kaart gebracht. SOVON wees ons op dit recente relevante onderzoek en de recente kaarten, en wijst ons erop dat het van groot belang is om lokale tellijsten, observaties en interpretaties te publiceren, naast de landelijke notities en rapporten die er zijn. Bij deze.

<https://www.vogelbescherming.nl/actueel/bericht/vogels-en-windmolens-nieuwe-kaarten-geven-gebieden-aan-met-risicos-voor-vogels>

<https://www.sovon.nl/nl/publicaties/achtergronddocument-windenergie-gevoeligheidskaart-vogels>

<https://www.vogelbescherming.nl/actueel/bericht/5-vragen-over-windenergie-en-vogels>

[Bureau Waardenburg: Vogels en windturbines \(buwa.nl\)](#)

[rap_2021-18_utrecht_gevoeligheid_vogels_en_vleermuizen_windturbines_def.pdf \(sovon.nl\)](#)

Geingebied: uil die naar binnen vloog en op de balk bleef zitten

Onderzoek van Wageningen Universiteit d.d. oktober 2020 toont aan dat roofvogels en uilen meer last hebben van windturbines dan gedacht. Dat komt omdat ze, foeragerend, hun aandacht op de grond richten en niet opletten. Impact van windturbines op vogelsterfte vaak onderschat - WUR.

In het Geingebied en de Hoge Dijk hoor je 's nachts uilen. Je ziet ze als ze binnen vliegen, als je een avondwandeling maakt of als ze op de zolder van de molen blijken te overnachten. Of op de Golfclub als ze de nestkasten opzoeken die daar voor ze zijn neergezet.

5. Conclusies

De vogelwerkgroep Hoge Dijk herkent zich in de conclusies van de lokale organisaties en sluit zich erbij aan. Wij zien en horen hetzelfde als zij. Bovendien ook 's avonds en 's nachts. We wijzen op het belang van de tellijsten van Landje van Geijssel en van Natuurvereniging De Hoge Dijk en op de interpretatie daarvan door de deskundigen.

Uit de tellijsten van beide natuurorganisaties blijkt dat er met name in en rond de NNN – gebieden heel veel soorten foerageren, rusten, overwinteren en broeden. Daarbij zijn veel soorten die op de rode lijst staan. Dit geldt niet alleen voor de trekkers die op het Landje van Geijssel aankomen, maar ook voor de broedvogels, waarvan een groot deel uit Zuid – Europa en Afrika aankomt en in Hoge Dijk broedt. Sommige soorten hebben meer last van windturbines dan andere. Op pagina 24 ziet u welke dat zijn en wat dat hier betekent. Wat opvalt bij vergelijking van de tellijsten onderling, de informele tellijsten van de volkstuinten die we hier niet gepubliceerd hebben en de eigen dagelijkse waarnemingen in de polders van het Geingebied, de Gaasperzoom en de Hoge Dijk, is dat vogels uit die tellijsten ook overal buiten het telgebied foerageren en broeden. Dat doen ze selectief: bepaalde plekjes zijn altijd weer favoriet. Zo keren 40 smienten iedere winter terug naar de sloot op de provinciegrens langs de Amsterdamse woonwijk “Gein”, heeft de spotvogel zijn favoriete bomen bij het spoor en hebben de ransuilen hun vaste rij elzen op de houtwal. De nachtegaal heeft vaste struikengroepen. Sommige soorten foerageren hier en overnachten bij het Naardermeer. De constatering dat roofvogels en uilen meer last hebben dan gedacht, is voor dit gebied belangrijk. Er leven drie soorten uilen: de bosuil, de ransuil en de kerkuil. De buizerd is een zeer frequente broedvogel, maar ook haviken broeden in de Hoge Dijk en de Gaasperzoom. De torenvalk is frequent. Sperwers zien we soms. De meeste trekbewegingen vinden plaats op een hoogte tussen 30 en 100 meter, meldt vogelbescherming. Turbines van 150 meter hoog zullen deze zone doorklieven. Ze zijn een gevaar en een obstakel voor vogels. Ook 's nachts. Rode knipperlichten helpen mogelijk vliegtuigen maar niet de vogels noch de omwonenden.